

Nr 140.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld:

I årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 2, punkt 9) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 140.

kunde varda riksdagen förelagd, till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet för budgetåret 1939/40 beräkna ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor. Sedan i ärendet företagen utredning numera slutförts, torde jag nu ånyo få anmäla detsamma.

Jag får då till en början bringa i erinran, att föredragande departementschefen vid framläggandet för 1938 års riksdag av propositionen nr 180 angående vissa till Stockholms garnison hörande truppförbands och anstalters utflyttande till Järvafältet på anförda skäl fann sig böra tillstyrka, bland annat, att Svea artilleriregemente skulle förläggas till trakten av Rissne å Järvafältet samt Stockholms tygstation till trakten söder om Rissne i närheten av Solvalla hållplats. I sin skrivelse, nr 253, i anledning av berörda proposition, förklarade riksdagen, bland annat, att avgörande skäl funnits tala för ett godtagande av de föreslagna förläggningsområdena. Genom samma skrivelse anmälde riksdagen, att riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket till förberedande åtgärder för Stockholms garnisons utflyttande till Järvafältet för budgetåret 1938/39 anvisat ett reservationsanslag å 1,800,000 kronor. De åtgärder, som sålunda avsågos komma till utförande, voro vissa markundersökningar, uppgörande av ritningar och kostnadsförslag ävensom framdragande av vissa ledningar och iordningställande av erforderliga materialvägar.

Genom beslut den 27 maj 1938, i anledning av riksdagens förenämnda skrivelse, anbefallde Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsstyrelse att med beaktande av vad i ovannämnda proposition och riksdagsskrivelse anförts uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag bland annat angående närmare bestämda förläggningsplatser för Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation.

I skrivelse den 31 oktober 1938 anmälde fortifikationsstyrelsen, att inom styrelsen utredning påginge angående ordnandet av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet. Det hade synts styrelsen lämpligt att dessa förlägningsfrågor ordnades samtidigt, enär regementet och tygstationen hade av varandra beroende verksamhet och fördenskull avsåges att förläggas i omedelbart grannskap av varandra. Utredningen hade emellertid för det dåvarande icke hunnit slutföras. Då emellertid kunde förutses, att medel komme att bliva erforderliga för utflyttningarnas påbörjande redan under budgetåret 1939/40, hemställde styrelsen om anvisande för nämnda budgetår av ett till 5,000,000 kronor uppskattat belopp.

Vid framläggandet av årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 2, sid. 47) fann jag mig med hänsyn till angelägenheten av att de nya förläggningarna å Järvafältet för Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation snarast möjligt bleve ordnade böra tillstyrka, att de för detta ändamål för budgetåret 1939/40 erforderliga medlen beräknades å riksstaten för samma budgetår, därvid det av fortifikationsstyrelsen angivna beloppet, 5,000,000 kronor, tillsvidare borde upptagas. Samtidigt angav jag det vara min avsikt, att, sedan pågående utredning angående förläggningarnas ordnande ävensom

kostnadsberäkningarna därför blivit färdigställda, förelägga Kungl. Maj:t förslag om avlåtande till riksdagen av proposition med förslag om definitiv medelsberäkning för nästkommande budgetår. I överensstämmelse härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 för ifrågavarande ändamål beräkna ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

I skrivelse den 21 februari 1939 har nu *arméförvaltningens fortifikationsstyrelse* anmält, att den inom styrelsen i samråd med vederbörande av ämnet berörda myndigheter verkställda utredningen angående ordnandet av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet numera fortskridit så långt, att byggnadsföretagens omfattning och sannolika kostnad kunde angivas. På grundval av nämnda utredning har styrelsen framlagt ett i skrivelsen närmare utformat och å skrivelsen bilagda kartskisser åskådliggjort förslag till förläggningarnas ordnande, slutande å sammanlagt 22,935,000 kronor. I anslutning därtill har styrelsen hemställt, att för påbörjande av med utflyttningen förenade arbeten för budgetåret 1939/40 måtte anvisas ett belopp av 5,000,000 kronor.

Enligt det sålunda framlagda förslaget beräknas den sammanlagda kostnaden för utflyttningen av Svea artilleriregemente komma att uppgå till 16,685,000 kronor. Huvudparten av detta belopp, eller 16,110,000 kronor, beräknas åtgå för uppförande av erforderliga nybyggnader, under det att av återstoden 60,000 kronor beräknas för iordningställande m. m. av en del av de nu å Rissne gård befintliga byggnaderna, 480,000 kronor för flyttning av och ändringsarbeten å vissa av de vid regementets nuvarande förläggning befintliga förrådsbyggnaderna samt 35,000 kronor för flyttning av förråd och expeditioner m. m. — Vad åter angår utflyttningen av Stockholms tygstation beräknas denna draga en kostnad av 6,250,000 kronor, fördelade sig med 5,525,000 kronor för nybyggnader, 130,000 kronor för utflyttning till Järvafältet av en å etablissementet i Stockholm uppförd förrådsbyggnad, 535,000 kronor för anskaffande av på motorer direktkopplade maskiner i stället för nuvarande remdrivna samt 60,000 kronor för flyttning av förråd m. m. — I fråga om kostnadsberäkningen har styrelsen framhållit, att kostnaderna för nybyggnaderna, särskilt för Svea artilleriregemente, möjligen kunde förefalla höga. Såsom jämförelse har emellertid styrelsen anført, att ett kasernetablisement av senast byggda typ, t. ex. Södermanlands regemente, skulle, därest det nu förekommit till uppförande, hava betingat en kostnad av omkring 9,000,000 kronor. Till detta pris måste emellertid för ett etablissement av nu ifrågavarande typ läggas dels kostnaderna för stallar, fältförråd, skyddsrum, idrottsplats och friluftsbad m. m., dels de merkostnader, som föranleddes av föreslaget byggnadssystem för kasernbyggnaderna m. m. (»betonghus»), bjälklagens utformning med hänsyn till brandbombsfara, konstruktionen av stallar för deras användning till garage vid eventuell motorisering, dels ock de med den spridda bebyggelsen förenade större kostnaderna för ledningar av olika slag m. m.

I yttrande över fortifikationsstyrelsens förevarande framställning har

chefen för armén, efter samråd med *chefen för försvarsstaben*, förklarar sig icke hava något att erinra mot det av styrelsen i fråga om utflyttningen avgivna förslaget.

*Departements-
chefen.*

Som jag redan i årets statsverksproposition i samband med anmälan av under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående anslag å kapitalbudgeten framhållit, synes det vara en angelägenhet av vikt, att de nya förläggningarna å Järvafältet för Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation snarast möjligt bliva ordnade.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att den inom fortifikationsstyrelsen pågående utredningen rörande regementets och tygstationens utflyttande till de för dem avsedda förläggningsområdena å Järvafältet numera fortskridit så långt, att detaljerat förslag kunnat framläggas rörande omfattningen av de för förläggningarna erforderliga byggnadsarbetena och preliminära beräkningar kunnat göras i fråga om de av utflyttningen betingade kostnaderna. Förslaget har av cheferna för försvarsstaben och armén lämnats utan erinran. Kostnadsberäkningarna sluta på sammanlagt 16,685,000 kronor för regementet och 6,250,000 kronor för tygstationen eller tillhopa 22,935,000 kronor.

Det framlagda förslaget till förläggningarnas ordnande, vilket i och för sig synes ägnat att på ett tillfredsställande sätt lösa det föreliggande problemet, föranleder onekligen till den erinringen, att kostnaderna för det sammans genomförande synas ligga i överkant. Jag förutsätter också, att kostnadsfrågan, innan definitiva situationsplaner och huvudritningar m. m. i sinom tid komma under Kungl. Maj:ts prövning för fastställelse, kommer att ägnas ytterligare undersökning och prövning. Med denna reservation finner jag mig kunna i huvudsak lämna det framlagda förslaget min avslutning.

Även om jag sålunda ifrågasätter, huruvida det icke skall visa sig möjligt att fullborda den slutliga utflyttningen inom en något lägre kostnadsram än den av fortifikationsstyrelsen angivna, lär emellertid intet vara att erinra mot att för bestridande av under nästkommande budgetår uppkommande, av utflyttningen föranledda kostnader beräknas det av styrelsen äskade beloppet, 5,000,000 kronor. Vad beträffar den närmare dispositionen av detta belopp lär det få ankomma på Kungl. Maj:t att i mån av behov ställa anvisade medel till förfogande; jag förutsätter, att det därvid skall ligga i Kungl. Maj:ts skön att bemyndiga fortifikationsstyrelsen att, där så finnes lämpligt, träffa avtal om entreprenader m. m. beträffande samtliga för de nya etablissemangens färdigställande erforderliga arbeten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förlag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Österholm.
